

MAGYAR KURIR

Bétsből, Mártzius' 10-dikén 1818.

Belgium.

A' multt Februariushan fontos vete-
kedések fordultak elő a' Közönséges Ren-
deknek második kamarájában a' nyomta-
tásbéli szabadságnak szorosabb határok
közzé való vétettetése felett. Nevezete-
sen 20-dikban a' Ministerek, az idegen
követségi személyek 's a' Királyi két Her-
tzegek is jelen voltak az ülésben. melly
egész nap' tartott; tsak 4 órától fogva 7-
tig volt egy kis pihenés. Ekkor ismét
hevesen beszéltek számos képviselők,
némellyek a' Királyi törvényjavallást el-
lenzván, mások védelmezván. A' kama-
rának két Osztályai, mint a' Brüsszeli
újságok beszélnék, szükségtelennek mon-
dották a' jóvallott törvényt; egy Osztály
nem érdemlett kedveskedésnek nevezte
azt az idegen Hatalmasságok cránt, egy
más Osztály igen keményeknek találta a'
visszaélések ellen határozott bünteté-
seket; voltak olyanok is végezetre, kik
úgy ítéltek, hogy idegen irásokból kiszem-
elt tárgyaknak kinyomtatása nem le-
het ezen törvénynek tárgya. A' veteke-
déseknél voksolás vetett véget. A' je-
lenlévő tagok' száma 75.-ből állott, kik
közzül 36.-ton pártját fogták a' jóvallott
törvénynek; 39.-zen. ellenzették, mely-
hezképpent kinyilatkoztatta az Elölülő,
hogy a' jóvallás vissza vettett, követ-
kezésképpen kérni kell Király. ő. Felsé-
gét, hogy vétesse azt, további megfon-
tolás alá. (*) — (Lásd ezen törvényé nem-
lett jóvallást, oda hátrább a' tsillag
alatt).

Nagy Britannia.

A' Thistlewoodra kimondatott
ítélet sokkal kedvezőbb reá nézve, mint
a' Londoni újságlevelek előre jövendöl-
ték vala, a' kik tudván azt, hogy egy
Anglus Minister életének megtámadtatása
olyan bűn, melynek halállal kell büntet-
tetni, úgy ítéltek, hogy ha szintén,
Thistlewood meg nem talál is ölettetni,
legalább hosszas fogságot fog szenvedni.
De Lord Sidmouth, gyaníthatóképpen
ezen embernek bolondságát forgatván sze-
mei előtt, olyan könyörületes volt erán-
ta, hogy nem mint Minister hanem tsak
mint magános ember, terjesztette tör-
vénszék' elejébe a' dolgot. E' szerént
tsak mint békesség' háborító ellen nem
kívánt egyéb büntetést, hanem tsak ezü-
tanni békességes magaviseletéért való
kezességet 's bátorságot, melyhezképpent
ennyihen áll a' bűnösre kimondatott ité-
let: Thistlewood fogságban ül ad-
dig, míg két olyan kezest nem állít, a'
kik az ő jövendőbéli békességes magavi-
seletéért háromhárom száz font Sterlin-
gekkel lekötelezik magokat.

Az Angliai kereskedés' minden ide-
geneket kizáró tilalmának káros voltát,
mint az újabb környülállások mutatják,
mélto' szemügyre kezdi veoni az Ország-
lószerék. Nem régen arrol lévén szó a'
Parlamentumban, hogy Spanyolország-
ból véghetetlen sokféle Angliai fabrika-
szerzemények kiltatva vannak, és a' mi
kevesek oda behotsáttolnak is, véghetet-
len vámmal terheltetnek, Lord Castle-

reagh az eddig fennállott Angliai kereskedés' rendszabásait *Szerentsélen Principiamoknak* nevezte, mint a' mellyek által minden igasságos kereskedés semmivé tétetik 's tsak a' titkos vagy belepott portékákkal való kereskedés segitetik e'ö. —

Mint hogy a' Princz Koburg Leopold gyenge egészsége jobbra változni nem akar, gondolják, hogy Orvosainak jóvalásából, levegőváltoztatás végett nem soká Olaszország felé fogja útját venni.

A' Parlamentum alsó háza Febr. 17-dikén és 18-kán tsak azon sok esdeklő leveleknek felolvastatásával töltötte idejét, mellyek azon személyektől beadattak, kik a' Habeas Corpus Aktának feljuggesztetése miatt fogságot szenvedtek. Mind ezek között legszembetűnőbb volt egy Ward nevűnek kérelme, a' ki azt erőssíti, hogy neki az alatt míg fogsága tartott, legsajnosabb fogyatozása a' volt, hogy minden templomi istentisztelettől elzárattatva kellett lennie, pedig neki ez a' legnagyobb vigasztalása e' földön. Az után azt mondja ez a' nagy Szent, hogy ő nem emlékezik, hogy valaha az Isteni nagy Mesternek ezen erköltsi tanítását: *A' mit nem akarsz hogy mások ellened tegyenek, te se tedd azt mások ellen*, valaha általhágtá volna. Irásának végefelé ezen szavakkal ditséri magát: Végezetre Uraim! azon természeti tulajdonságok, mellyekkel én bírok, olyanok, a' milyenek tsak valaha alkalmazások voltak arra, hogy az emberi természetet ékesítsék. — Ezen kifejezéseknagy habatával töltötték-el az egész szalát, 's kétségkívül tsak ennyis lett volna a' dolog' vége, ha L. Castlereagh látván, hogy Lord Folkstone az embert különösen magasztalja, jónak nem gondolta volna az emberről az álortzát levonni, ekképpen szollván: Ez az ember úgy mond Castlereagh) a' ki magát esdeklő levelében tsupa Szentnek írja-le, maga a' Ludditák',

a' fabrikamachinák' összerontóinak feje, ő volt a' kintstartójok, számtartójok, fizetőjök; legfőbb korifeus, 's a' t.

Az a' bábaorvos Sir Croft Richard, ki a' gyermekszülésben meghalózott Charlotta koronaörökös Herctzegaszszonynak szülésén is jelen volt, bujába megölte magát. A' barátjai azolta gyakran tapasztalták, hogy ezen szerentsélen szülésén való bántódása miatt nagy elmebéli törődéseket szenved. Szerentsélen halála ilyen környülállások között történt: Hasonló szülési segedelemre Thakeray nevű nemés aszszony-sághoz hivatvatván, történt, hogy az éjjeli sok virasztás után kevés kipihenés' kedviért egy oldal szobába ment, a' hol két pistoly, mellyeket a' gazda Thakeray megtöltve minden éjjel a' feje mellé az asztalra szokott tétetni, a' falon függött. Egyszer a' Croft' szolgája, ki a' szomszéd szobában halt, lövést hal — bécáz az urához, de azt az ágyon tsendesesen feküve látván nem szoll semmit — nem soká még egy lövést hall — már most éppen az ágyhoz megy, látja, hogy az ura az ágyban halva fekszik, 's két pistoly a' kezében. — A' szerentsélen, ki egy híres bábaorvos volt, 57 esztendő élt, 's feleséget és 3 gyermeket hagyott hátra. — Az aszszonyosság, kinek segedelmére ment volt, sok kínlódás után tsak ugyan elszülte a' gyermeket, de maga kevés napok mulva meghalt.

Déli Amerika.

A' Buenos-Ayresi Egygyesült Státusok Generálisa San-Martin, minekutánna 8 vagy 9 ezer emberekből álló armádát organizált 's táborozási fenytékhez szoktatott volna, Limának megtámadásához készült. Gódolták, hogy egy hónap alatt fogja megtenni a' próbát.

Ezen insurgens fő vezér ilyen proklamátziót intézett September' 30-dikán 1817-ben a' Spanyol Király' seregeihez, maga fő hadi szállásáról Chiliből: —

„Királyi Kapitány Fuentes, a' ki hozzánk e' hónapnak 10-dikén Talca-gnana mellett fogságra esett, nekem azt beszéllé, hogy a' Királyi seregek közt oly hirt terjesztettek el, hogy a' Patriota seregek nem adnak pardont. Ez a' beszéd vélelem egygyütt a' vezérlésem alatt egyesült seregeket is nagyon keseríti. Hamasságát ezen hírnek elég bizonyítja tsak ez a' környülállás is, hogy azok 200 katonák és 80 tisztek, kiket Chacabucónál elfogtunk, mint hadi foglyok még most is széllyel osztatva nyugosznak Országunknak külömbkülömb vidékein. Ellenkezőt bizonyíthat továbbá az eddig Chiliben volt Királyi fő Kapitány Generalis Marco is, kinek megölettetésére nekem just adnának a' hadi törvények, azért, hogy ő, a' tulajdon magok újságának erősítése szerént fogadást tett valaarrol, hogy engem megfogóletni, még pedig, nem egy katonához illendő módon, hanem akasztó fán, éppen mint ha én valami gyilkos vagy nagy ragadozó tolvaj volnék. Még is véle is oly betsülettel bánnak nállunk, mint egy hadi foglyal bánni illik. Tisztek és közkaionák, kik ellenségeink vagyok! hadakozzatok ellenünk vélekedése-tekkel megegygyezőleg oly hathatósan, mint néktek tettik: de ne hidjetez azon rágalmaszásoknak, mellyek a' mostani időkhöz méltatlanok, 's a' vezérlésem alatt lévő seregekre nézve igazságtalanok.“

* * *

A' Buenos-Ayresi Országlószék ilyen 10 tizkelyekből álló végzést adott ki a' nyomtatásbéli szabadságra nézve: — 1) Minden ember kinyomtathatja a' maga gondolatait előreváló Censura nélkül. Minden eddig való rendelések, mellyek ezen szabadsággal ellenkeznek, ezenel eltöröltetnek. — 2) Az ezen szabadsággal való visszaélés bünteteli. A' vádolás azoknak kötelessége, kik az általi

a' magok polgári jusaikat megsértetni gonjoljak, azon esetekben pedig, ha az által a' közönséges tsendesség, a' Catholica Religio, vagy pedig a' Státus' Constitúciója bántatik, minden polgároknak kötelessége, hogy a' bűnöst elvadolják. A' büntetést mind ezekben az esetekben a' tiszti karok szabják ki a' fennálló törvényekkel megegygyezőleg. — 3) Hanem, hogy ezen bűnöknek meghatározásában a' tsupa szabad akaratszerént való bánás meggátoltathassék, kilentz személyekből álló Junta állittatik fel ily nevezet alatt: Nyomtatásbéli szabadság' védelmezője. A' Tanáts ezt a' Juntát ötven megkülömböztetett tulajdonságú és semmi hivatalban nem lévő, kiválosztatott polgárok közzül, voksok többsége által nevez ki, a' melly választási munkában született Választói jussal bírnak a' Püspök, a' Polgármester, a' Syndikus, a' Fiskális, a' Konsúl, 's két különös érdemü polgárok, kiket a' Tanáts nevez ki. — 4) Kötelességei ezen oltalmazó Juntának tsak azt meghatározni, hogy az írásban feltaláltatik-e az a' bűn, mellyel vádoltatik, vagy nem? Ha feltaláltatik, ekkor a' rendes ítélőszék szabja ki arra a' büntetést. Egy rendbéli Junta tsak esztendőig folytathatja foglalatoságát; esztendő' végével új tagok válosztatnak. — 5) Háhármán a' 9 tagok közzül a' vádoltatott személyt voksaik által feloldozzák, ment a' büntetéstől. — 6) Ha ítélet mondattatván a' bűnösre, ő apelálni talál: ekkor azon Junta, melly reá ítéletet mondott, azon 41 szzmélyek közzül, kik közzül ezen Juntának tagjai kineveztetvén, ök kimaradtak vala, hasonló voksolás által 9 új tagokat nevez ki, 's ezek mondják ki a' végső ítéletet, de ezek közzül is elég három; arra, hogy a' vádoltatott személyt feloldozza: Ha a' kinevezett tagok közzül valamelyik ellen valami ellenmondás talál lenni, másnak kell helyette kineveztetni ugyantsak vok-

solás által. — 7) Ezt a' rendszabást kell követni az ország' minden tartományainak fő városaikban. — 8) Religiót illető munkákat csak a' papságnak előreváló helybehagyásával lehet nyomtattni — 9) De mikor az író kívánja, az oltalmazó Juntának tagjai közül is oda kell hivatni négyet a' munkának megítélésére, 's a' vokсок' többsége teszi a' vég határozást az eránt, hogy kinyomtatathatik-e a' könyv, vagy nem. — 9) Azok az írók vagy nyomtatók, kik az ilyen munkát cenzúrára feladni nem akarják, azért felélni tartoznak. — 10) Ez a' rendelés mind addig fog tartani, míg a' Congressus más törvényt nem hoz e' tárgyról.

Északi Amerika.

Egygyesültt Statusok. — Innét oly tudósítások érkeztek vala Londonba, hogy ezen Egygyesültt Statusok Országlószeke, Amélián a' szigeteken kívül már a' két Floridákat is elfoglaltatta volna, melly tselekedetért az Anglus Követ Washingtont oda hagyta volna. A' Londoni levelek ezen utolsónak még akkor mindjárt ellene mondottak: sőt később levelek szerint, mellyek Jan. 19. dikéig történt dolgokrol beszéltenek, még a' Floridának elfoglaltatását sem említik; csak annyit említenek, hogy az Elölülő minden írásokat, mellyek ezen meglörténhető Országfoglalást illethetik, a' Congressus két Házai elejébe terjesztette, ilyen előadást tévén azok mellé: —

„Örömmel tudósíthatom a' Congressust affelől, hogy az Améliai (insurgens) országlóalkotmány minden vérontás nélkül eltörlődött. Jó okokra nézve remélhetjük, hogy ennek és a' Galvestoni hasonló országlóalkotmánynak eltörlődéssek által, melly utolsó ha talám még meg nem történt is, nem söká meg fog történni, meggátoltatik azon tzézésnak végrehajtása, mellynek szerentés eszköztetése Egygyesültt Statusainknak na-

gyon ártalmas lehetett volna. Ha meggondoljuk: hogy ezen országlóalkotmányoknak felállítóji idegen országokból való szerentsevadászok, 's Spanyol plánta-tartománybéli ember vagy egy se' vagy legalább igen kevés találattik köztök; hogy az általok elfoglaltatott vidékeknek egygyike (Galveston) a' Missisissipi vize' napnyugoti partjafelől esik, és azt mi Spanyolországtól, mint Louisiana részét magunknak vissza kérjük, a' másik pedig (Amélia) napkeleti Floridához tartozik, a' melly eránt mi Spanyolországgal alkudozásba botsátkoztunk; hogy az Améliai Uralkodó (Aury), mikor ezen szigetet elfoglalta, kihirdettette, hogy ő a' két Floridákat is általjában el akarja foglalni, még csak azt a' részt is ki nem vévén, a' melly Louisianához tartozik; 's hogy végezetre Amélia szigete, míg azt ezen szerentsevadászok birták a' töllük elsőkö rabszolgáknak 's minden egyebeknek lappangó helyül szolgált: ha mondom mind ezeket meggondoljuk, észre vehetjük azokata' sok ártalmas következeseket, a' mellyek ezen tzézésokból, ha öszveséggel végrehajthatattak volna, Statusainkra hárcmolhattak volna.

„De egyéb környülállások is vagnak, a' mellyek figyelmünket megórdemlik. Az az Országlás, melly Amélia szigetén lábra állott vala, nem volt semmi függésben a' Buenos-Ayresi, Venetzuelai, és Mexikoi függetlenné lett Országlószekekkel, magát Fejedelmi Uralkodónak tartotta, 's a' legfőbb Fejedelmi jusokat gyakorlotta, p. o: prédálásra való szabad leveleket osztott-ki. Egy illy intézetnek szükségesképpen fontos következesének kellett volna lenni. Mi ezen Status eránt nem mutathattunk neutralitást, mint Buenos Ayres, Venetzuella, és Mexikó eránt tselekedtünk, a' melly utolsók, azt, hogy ők már függetlenné lettek, kihirdetvén: önnön népességeknek 's egyéb segedelemkútfejeknek ereje által már azt is hatha-

tósan megmutatták, hogy függetlenségeknek megoltalmazására alkalmasok. Ide járul, hogy ezen Státusnak fundábi a' magok tengeri ragadozásait a' Mexikói öbölre is kiterjesztvén, ha mi reájok nézve is oly neutralitással viseltetnénk, mint a' mindjárt nevezett más hármakra nézve, így nem csak az ő prédálására való jussait, hanem egyéb minden igazságtalankodásait jóva hagynók, mellyeket erántunk elkövetni szándékszik. Annak a' törvénynek határozásával, mellyet a' Congressus még 1811-ben hozott vala (*) mi azonnal élheténk, mihelyest ezen szerentevadászok a' magok tészassokat (hogy t. i. Floridákat is elfoglalni akarják) közönséges proklamátzó által kihirdeték. —

„Gondolhatjuk, 's remélhetjük, hogy mivel ezen próbát oly emberek tették, a' kik ha talán erre némelly plántatartományok által megbizattatva voltak is, de nem voltak ám ugyan ezen plántatartományoknak Országlószékeik által megbizattatva, tehát ezen Országlószékek ki is fogják mosni kezeiket ezen próbatételből 's nem fogják megengedni, hogy az ő méltóságokat valaki a' mi Egygyesült Státusainknak kárára használja. —

„Spanyolország tartozna az Egygyesült Státusoknak minden kárvallásaiért, mellyeket néki az Amélia szigetén felállított új országlás okozhatott volna, felelni, ha a' világ nem tudná, hogy néki azokat megakadályoztatni éppenséggel lehetetlen lett volna. De azért, hogy Spanyolország nem alkalmas a' maga birtokainak oltalmazására, nem lehet ám megengedni azt, hogy más valaki a' Spanyol vidékeket arra használja, hogy nekünk kárt tegyen. Spanyolországnak valamely országban való birtokosi jussa természettel megszűnt, a' hol a' maga méltóságát fenn nem tarthatja, 's azt a' szomszédjának kárára fordítottatni megengedi; a' melly mellett azonközben mi Spanyol-

országnak birtokait sérelem nélkül hagyni tartozunk mind addig, míg tulajdon országunk' valóságos java és bátorsága engedik, a' mint is hogy mi az által hogy a' szerentevadászokat eme szomszéd tannyákról elkergetjük, Spanyolországnak valamely országát elfoglalni éppen úgy nem iparkodunk, mint eme' függetlené lett tartományok' ügyénekártani. Gondunk fog lenni arra, hogy a' szóbanforgó tartományokat se' egy se' más idegen Hatalmasság el ne foglalja: reménylőn részünkről mi is, hogy ezen gondoskodás 's egyéb tekintetek azon alkudozásokban, mellyeket mi a' Spanyol Országlószékekkel éppen most folytatunk, barátságos szemügyre fognak vétettettni. —

„Mouroë James.

(*) Ezen végzését a' Congressusnak röviden említettük a' XVI-dik számú M. Kurir' 157-dik lapján. A' Congressus már 1811-ben az Adáms elölülősége alatt gondoskodott volt a' most történő dolgokról, szívére kötvén ezen végzése által az Országlószékeknek, hogy vigyázzon, hogy a' Floridák, ha valami módon öltet Spanyol ország meg nem tarthatja, valamely idegen Hatalmasságnak kezére ne jussanak. Minden esetre már még akkor költiséget is rendelt a' Congressus ezen Országoknak elfoglalására, úgy mint: keleti Floridának elfoglalására 100,000, nyugoti Floridának elfoglalására pedig 20,000 tallérokat, arra is hatalmat adván egyszersmind az Elölülőknek, hogy elfoglalván ezen vidékeket, előreválóképpen ideigőráig tartó Országlószéket, 's polgári, katonai, és törvénytevő tiszti karokat is tehessen-be oda. — Az idő fogja megmutatni, hogy meddig maradhatnak meg az Egygyesült Státusok ezen szép országoknak birtokában, a' mellyek oly szépen fekszenek a' tenger' partján, ha nevezetjéket is szép fekvésekért kapták.

* * *

Havannából azt írják, hogy mihelyest az ott lévő Spanyol K. Kormányozószték affelől tudósítást vett, hogy az Északi Amerikai Egyesült Státusok' seregei A meliát elfoglalták, ő ezen Státusok-hajóikat, mellyek a' Havannai kikötőhelyben találtattak, azonnal lefartóztatta.

Spanyol Ország.

A' Madridbol Febr. 13-kán indult levelek szerint a' Király és Királyné, 's a' Király ötse Don Carlos mint az Ország' nagy Admirálisá, Kádiksb a köszülnek, annak szemlélésére; hogy miként fog oda azon Orosz hadihajós sereg bevezni, mellyet az Orosz Udvar a' Spanyolnak eladott, 's a' mellyen most nem soká egy Spanyol armáda Amerika felé útnak fog indittatni. — Ezen armáda a' Xeresi téren gyülekezik össze a' Genéralis Morla vezérlése alatt.

Valami Madridi levelek szerint, mellyek a' Párisi újságokban jöttek ki, kevésbé lehet remélni azon hírnek megvalóságosulását, hogy azon Congressuson, mellyet a' Hatalmasságok Németországban (némelyek szerint Drüsseldorfban mások szerint Aachenben) tartani szándékoznak, Ferdinandus Király is megfogna jelenni.

A' Londoni levelek szerint azok a' nagy Hatalmasságok, kik mint közbenjárók a' Spanyol és Portugallia országok között, Montevideonak a' Portugalliai seregek által lett elfoglaltatása miatt támadott egyetlenkedésre nézve, olyan határozást tettek, hogy a' Portugallus seregek mind eddig megmaradhatnak Montevideóban, valaméddig Spanyolország elegendő seregeket nem küld oda, méltóságának fenntartására.

A f r i k a.

A' Madridi Udvari újságban így irtak Mahonbol Jan. 1. sö napján: — „A'

melly tudósításokat mi Algiriából vetünk, olyanok, hogy meggyőzhetik Európát affelől, hogy melly fontos dolog legyen mind önnön bétületének mind legbetsesebb javának fenntarthatása végett a' Barbarus Országószékre nézve hathatos és bölts politikához nyulni. Ide néhány hajók érkeztek meg Algiriából elfutott emberekkel, a' kik onnét Dec. 8-dikán távoztak el 's az új Ali Dey kegyetlenségeiről minnyájan egy szájjal erősítik, hogy ez a' kegyetlen állat, tsak azért fogott az uralkodáshoz, egyenességnek, barátságosságnak szinlelésével, hogy az arrakivántató eszközöknek megszerzésére időt nyerhessen, hogy későbbre a' maga gyalázatos intézeteit annál inkább végrehajthassa. Egy hónap alatt felszámoláhatatlan gonoszságokat követett el. A' legtehetősebb Török, 'Sidó, és Szeretsen familiákat fosztotta meg jovaiktól, leányaiktól, szabadságoktól, sőt némelyeket még életektől is ez az Algiriai Néroró, hogy kintsszomjúzásának 's vád indulatjának eleget tegyen. Ragadozó indulatjának palástoló eszközeül egyebek között azzal a' mesterséggel is élni kezdett, hogy a' neutralis hajóknak, mellyeket emberei elfognak, irásaikat megvesztegettetí, mellyért meghatározták az Algiriában találtató idegen Konzulok, hogy mind egygyütt hozzá mennyenek 's tselekedetének veszedelmes voltát eleibe terjeszszék, tsak az egy Frantzja Konzul vontaki magát közzulók, melly által nagy bámulásra indította Konzultársait, kik előtt megmagyarázhatatlannak látszik lenni ez a' megkülönözés."

Török Birodalom.

A' Török Ministériumban mostanság sok változás esett. A' többek között az eddig volt Mufti is levettétné más tétett helyébe, melyre ez a' történet adott okot. Számos tanulók, kik az Ule-

nák' seregének egy részét teszik, egy Görög kereskedővel össze veszvé, nagyon rútul bántak véle. Végre Jantsároknak kellett a' tsendességnek helyreállítására megjelenni, hanem a' tanulók (kiknek a' fegyverhordozás meg van engedtetve) ezekkel is szembe szállottak, míg végre több Jantsárok érkeztek meg, kik a' tanulókat megfogván az Aga' elejébe vitték, a' ki úgy ítélte, hogy vagy kettőt a' bünösöbkek közül jó leszzen megöletni, de a' mi tsak a' Mufti jóváhagyásával eshetett meg, a' ki abban valóssággal meg is egygyezett. Hanem a' Császár nem elégedett meg az ő ítélet-tételekkel, 's azért történt, hogy a' Muftit levetette, a' Jantsárok Agáját pedig keményen megpirongatta. Az új Agának neve: *Mohammed Sein el Abadin*.

Muhid Ali Khan mint rendkívül való Követ megérkezett Persiából Konstantzinápolyba, a' hova való bemenetelét nagyon fényes pompával tartotta. A' Császárnak sok nagy ajándékot hozott, melyek között egy rendkívül való nagyságú elefánt is találatik; feje és orra tizfrán meg van festve; egész colossális testét sok féle arany, ezüst, 's egyéb drágaságok fedik. Öt hónapok teltek benne, míg ezen Követ Teheranból Konstantzinápolyba megérkezett.

Frantzia Ország.

Dols nevű Spanyol hajós Kapitány Febr. 7- dikén kötött ki Frantziaországban a' Gironde torkához Minerva nevű hajóval, mellyen találatott egyéb útasok között Afrikában a' Malaghetta (borsparton) lakó Capitaó nemzet' Királyának Julian Greynek fia is, egy szép növésű, valami 24 esztendő, nagyon fekete bőrű Printz, kinek apja azt bizta a' nevezett Kapitányra, hogy ötlet Fran-

tziaországnak minden részein útoztassa, 's azután vigye vissza hazájába Afrikába, abban az esetben pedig, hogy ha halála találna történni, a' fejét vágja el, tegye spiritusba, 's ezt vigye vissza.

* * *

Megtudván az *Alby* városabeli polgármester, hogy *Manson* asszony, minden reá való erős vigyázás mellett is tudta nélkül több leveleket küldött ki a' tömlötzből, maga ment hozzá hogy ezért megdorgálja. Először megilletődött *Manson* asszony, de azután fennyen beszélt, 's azt mondott a' többek közt, hogy nem asszonyoknak szolgálatjával élek én ebben, az asszonyok fetsegők szoktak lenni, hanem férfiakéval; még talán az uráéval magáéval is. No, azt mondja a' Polgármester, én tehát téntát pennát papirost mindent elvötetek az asszonytól. Van vér, van vászon, ugymond *Manson* asszony, elég, irok én a' mennyi tetszik azért. A' Porkolábot minthogy igen sok gyermekei voltak, mással tseréltette fel a' Polgármester.

Német Ország.

A' Svétziai új Király János Károly, mint más Udvaroknak, úgy a' Német Szövetségi Gyűlésnek is tudtára adta a' boldogult Király' meghalalozását 's a' maga Királyi székbe lett ülését. Tudósítását Deák nyelven küldötte ezen gyűléshez.

* * *

Jegyzés. — Azt a' hírt, hogy a' Spanyoludvar az Orosz hajós sereg' meg nézésére Kadiksba menne, alig irtuk ki tegnap, valamint szintén a' mult pénteki újságunkban azt, hogy Bonaparte nagyon beteg lett volna — 's már ma újabb újságlevelek szerint mind kettőt a' mosék országába kell igazitanunk.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

N. Gömör 's Kis Hont t. e. Vármegyében *Habóru*l ilyen szomorú tudósítást vettünk: —

„Érzékeny bánatot okozott bennünk e f. esztendő Januariusának 14. dik napján, Királyi Tanácsos Szathmáry *Király Miklós* úr ö Nagyságának, 's ezen T. Gömör 's Kis Hont törvényesen egyesült Vármegye huszon négy esztendőig volt Első Vice-Ispányának halála.

Elvesztette ő benne a' haza egy igaz oszlopat, Felsőges Uralkodó Fejedelme egy büséges jobbágyát, baráti, egy nyájas, széles tapasztalású, 's olvasott kedveltetjököt, a' szegényebbek egy kész segitőt; úgy hogy, ámbár életének hetven negyedik esztendejében halálozott meg, még is mind azok, a' kik vele szoros esmeretségbe éltek, jöltévé életét rövidnek tartották, 's halálán mély szomorúságba merültek. Nyugodjanak boldogul kimúlt hamvai.

* * *

A Magyarországi új áglevelekben ezeket olvastuk: — Budán Febr. 25. dikén T. Finácsi Mihály Ur, a' Budai Posta Kerületnek Prefectusa életének 67. dik esztendejében meghalt. Ifjúságától fogva a' Postahivatalnál szolgált, 1802. dikban lett Praefectussá. Valamint előbb, ugy ezen tisztségben is a' szorgalmatos rendtartás, szelid, és kellemetős másokkal való bánás ötet mindenek előtt kedvessé tette, 's jó emlékezetét fentartja.

Az idevaló Cs. Kir. Universitásban Orvosi Tudományokat Tanuló, Erdély Országú Nemes Ifjak közzül f. h. 8. kán kihalt Szász-Régi Bogner Károly Ur Sirhalmára — egy Hazafi Tarsa.

Itt ásta-meg hát Sirboltodat
Az irigy — a' gyilkos halál —
Földim! te ki Hipokratesid'
Jules Tanítványa válál. —
Melly szörnyü eset! Téged' ide
Egy' nemes érzés vezetett;
Hogy a' Hazá' betegjeinek
Gyógyulást vígy, — és életet.
Másként volt végezve oda fenn —
A' magadót is le-tenni,
'S Születésed' földéről meszaze —
A' halál' prédája lenni! —
Igy törti-ki egy Szélvész a' kert'
Már — már gyömöltsel biztató
Szép Csemetéjét. — Mind az — mindez
Szomorú — és Szívreható!
Már híjába várnak Szülőd —
Töltök vég bútsodat vetted
Az el-váló csókokkal — 's ah csak —
Holt híred megyen helyetted!
Csendes nyugalom poraidhoz
Az idegen föld' gyomrába!
Azokhoz vigasztalás Mennyből
Szívek' vérző fájdalmába!
En Sirhalmodra égy pár forró
Hazafi könnyet hullatok,
'S Nefejejtseket ültetek rá,
Hogy neved éljen alattok. —

* * *

(*)Az a' jóvallott törvény, melyről ezen újság' elején szó van, és a' melly oly fontos tanácskozásnak lett vala tárgyává, hogy a' Belgiumi törvényhozó kamarának üléseit Februarius' 17. dik és 20. dik napjain tiak maga foglalta-el, egész valósága szerint ennyiben állott: — „Mi Wilhelm etc. Köszöntésünket ajánljuk mindeneknek, a' kik jelenlévő irásunkat látni fogják. Ezennel kihirdetve 's tudra legyen, hogy mi megfontoltuk, hogy azon rendelések, mellyek az 1816. ban Sept. 18. dikán költ törvényben találtnak, 's azon büntetések, mellyek a' kül-

ső Hatalmasságok ellen a' közönséges írásokban előforduló megbántásokra határozva vannak, nem elégségesek arra, hogy a' nyomtatásbéli szabadsággal ezen tekintetben történő visszaéléseket meggátolhassanak, 's hogy tehát szükséges legyen részint ezen törvény valóságos minémiségének szélesebb kifejtése, részint az ilyen írásoknak íróji, nyomtatóji, kiadóji, 's elterjesztőji ellen való keményebb büntetéseknek határozása által közönségesen kimutatni azt, hogy melly nagyon bírányunk mi mindent, a' mi által azon Uralkodók vagy Fejedelmek, kikkel barátságban élni akarunk, megbántathatnának, vagy a' mi ezeknek a' panaszra alkalmatlanságul szolgálhatna eltávolítani; melyre nézve, minemutánna Statustanátsunkat meghalgtattuk volna, Közönséges Rendjeinknek egygyelértésével, következőket határoztuk és határozzuk: — 1) Az, a' ki újságlevelekben, könyvekben vagy egyéb írásokban valamely idegen Hatalmasságot, Fejedelmet, vagy Uralkodót megbántással illet; a' ki az ő Dynastiájoknak vagy Országlássoknak igazi jussát megtagadja vagy kétségbe hozza; a' ki ezeknek tselkedeteikre, intézeteikre, Országlási módjaikra avvagy az ő más Hatalmasságok, Fejedelmek, vagy Uralkodók eránt való állapotjokra nézve, gonyoló vagy megbántó módon nyilatkoztatja ki magát; végezetre, a' ki azon országokban, mellyekkel Belgium békességben él, a' maga írásai által a' tsendességet megzavarni, vagy a' lakosokat a' magok Fejedelmé ellen felingerelni iparkodik — legalább egy 's legfeljebb három esztendeig tartó fogságra, 's a' körülállásokhoz képest három száztól fogva öt száz forintig való bírságfizetésre büntetessék. — 2) Hasonló büntetésre ítéltesenek mind azok, a' kik a' magok írásaikban, a' külső Hatalmasságoknak Belgiumba küldetett Követeiket, Ministerei-

ket, 's egyéb követségi Agenseiket, kik a' nemzetek' törvényei szerént azon Fejedelmeknél, a' hova küldetettve vannak, ezeknek oltalmazását különös jussal bíráják, régalmazni, motkolni, vagy neveltségessé tenni, mérészik. — 3) A' feljebb említett írásoknak kinyomtatóji vagy kiadóji, vagy azon könyvárosok, kik azokat árulják, ha ők azoknak egyszersmind munkabevetőji vagy részes munkásai is, vagy azoknak közönségessétételődésekben mint első és eredeti kiadók úgy részesülnek, oly fogsággal büntetessenek, a' melly legalább egy, de három esztendőnél tovább ne' tartson; e' mellett a' kinyomtatott munkát is mind le kell tartóztatni és semmivé kell tenni; Pátenséiket (Dekretomaikat) el kell venni 's meg kell tiltani, hogy addig; míg fogságok' ideje tart, valamely munkát kinyomtatthassanak, kiadhassanak, vagy árulthassanak. — 4) Azon nyomtatók, a' kik tsak nyomtatási munka által részesülnek az említett írásoknak kiadásában, a' nélkül, hogy azoknak eladásában vagy elterjesztésében egyéb részt vennének; így szintén a' könyvárosok 's egyebek, kik ezen írásokat nem mint magokét, hanem mint mások tulajdonát vagy mint tsak biztosok úgy árulják, az előbbeni tikkelyben kifejezetett büntetést szenvedjék, ha az írókat vagy az első és eredeti tulajdonosokat oly módon meg nem nevezhetik, hogy ezek ne tsak megfogathassanak, hanem mint az igazi bünösök, effelől törvényesen meg is győztethessenek: a' nállok találtató nyomtatványok azonközben még ezen esetben is elvétetessenek és semmivé tétessenek. — 5) A' köre a' zeljebb találtató tikkelyekben meghatározott büntétel másod versben reá bifonyosodik, annak büntetése leszen három esztendőtl fogva ötig tartó tömlötz, 500 forint bírságfizetés, az említett nyomtatványoknak elvétetése és semmivé tété-

tetése, s a' Pátensnek örökös elvesztése, úgy hogy egy ilyen bűnös többé semmi irást ki ne nyomtathasson, ki ne adhasson vagy el ne adhasson. — 6) Sem az íróknak, sem redaktoroknak, sem nyomtatóknak, sem kiadóknak, sem könyvárosoknak meg nem engedtetik, hogy mentesüljék vagy büneiknek kisszebbítéséül azzal alhassanak elő, hogy valamely tziikkelét vagy dolgot, mellyért törvénszék' eleibe hivattattak, más nyomtatott munkákból vagy külső országi újságlevelekből költsönözték, szemelték, vagy fordították. — 7) A' külső Hatalmasságoknak ezen törvényben meghatározott irások ellen való minden hivatalszerént való panaszaitat edja által a' mi külső Miniszterünk a' mi törvénytételre ügyelő Miniszterünknek, hogy ez a' bűnöst törvényes úton üldöztesse; egyszersemind szoroson parantsolván ügyészeinknek, hogy az ilyen bűnösöket, a' nélkül is, hogy a' külső Országlószéktől panaszt várjanak, önként is üldözzék. Mind ezeket hirdetjük és parantsoljuk.

* * *

Constitutzió, mellyet a' Jóniai egyesült szigeteknek adott Agllia: — „A' tiszta Görög vallás leszen az Uralkodó. Törvényes nyelv a' Görög. Az Országlás áll: Törvényhozó gyűlésből, Szenátushol, és Törvénszékéből. A' katonai kormányozás illeti, a' Fejedelmeknek Párisban szerzett kötése szerént, az ezen szigetekeken fekvő Anglus örző sereg' Kommandánsát. A' három Országló szalaszok' tagjainak ideje 5 esztendeig tart. A' Törvényhozó Gyűlést, rendkívül való esetekben az Anglus Király' fő biztosa gyűjtheti össze, vagy oszlathatja el. — A' Szenátus 6 személyekből áll, úgy mint egy Elölülöböl és öt Tanátsosokból. Az Elölülölönök választása az Anglus Királytól függ, mint Protektortol. Az előlölölönök titulusa: Hertzegeged. A' 4 Tanátsosokat a' négy nagyobb szigetek,

az ötödiket a' többek mind egygyütt választják. Ezen választást az Anglus Lord Biztos erőssíti meg, vagy veti vissza.

* * *

Igazítás. — A' XVIII-dik számú Kufirnak toldalékjai között a' 156-dik lapon, az első hasábnal (alólról felfelé számalván) 14-dik sorában, néhány első akusokban akarok helyett akarom találattik. Meg kell igazítani.

H i r d e t é s.

A' Nagy Méltóságú Magyar K. Udvari Kamarának rendeléséből, a' jövő József napi Pesti vásárkor, nevezetesen pedig e' folyó 1818-dik esztendőben, Mártziusnak 12-dik napján reggeli 9 órakor a' Kir. Harmintzad' épületben Pesten a' boldogultt Kalotsai Érsek Gróf Kollonits László ő Exejiának nagy ezüst asztali készületével együtt, mellynek leendő eladása már régen közörségessé tetett, még egy kereszt, melly egy koronaforma brillant kaptson függ, továbbá egy ahöz illő gyűrű is, melly mind öszve 13 Amethyst kövekből, és 43 kara-tra való brilliant kövekből áll, a' többet igérőnek, mindjárt leendő fizetés mellet el fog adattatni.

H i r d e t m é n y.

Egy nagy Ezüst asztali edénynek elkötyavetyelléséről.

A' Nagy Méltóságú Udvari Magyar Kamarának felsőbb parantsolatnak következésébe közben költt rendelése szerént, a' jövő Szent József napi Pesti vásárnak alkalmatosságával, úgy mint a' közelgető 1818-dik esztendőben esendő Mártzius 10napnak 12-dik napján, reggeli 9 órakor a' Pesti Királyi Harmintzad-házban, néhai Nagy-Méltóságú Gróf Kollonich László Kalotsai Érseknek asztali nagyf ezüst készületteye kötyavetye által a' több-

ígérőknek, a' kész árnak tüsténti letétele mellett el fog adattatni.

Ezen tiszta ezüstben mintegy hatod-fél mázsát nyomó asztali készület, a' közelebről esmérőknek köz értelmek szerint a' legszebb, legékeesebb, legpompásabb, és szembetünőbb, melyet Hazánkban láthatni; és noha eredetikeppen csak harminzhat személyekre készítettett, azonban negyvenkét, sőt nyelvenyoltz személyekre is elegendő; mennél fogvást hozzá 48 evő-kés, villa, és kanalak; és a' Csemegéhez 42 portzellán markolatu ezüst-éíü-kések, és egyéb hozzávalók tartoznak.

Az első asztali felkészítés, vagy is fogás hat felettéb nagy Tal - allyaiból (Plateaux) áll, melyekre szintannyi, részszerént gömbölyü, részszerént tojás-kerekü medentzék tétetnek; a' többi ide tartozandó hasonlóképpen majd gömbölyü, majd tojás-kerekü, majd három, és négy szegletü Talak, mind ezüst fedelekkel, melyekkel az ételök béhorittatnak, vannak felékesítve. Az asztalnak négy szegletére pedig mégannyi nagy ezüst-hűtő edények tartoznak. Mind ezek felemeltt (en bas relief) metzsett művel, a' talak, és tányérok pedig szinte metzsett munkáji karimákkal diszeskednek; azon felemeltt metzzésü ékességei az edényeknek nem forrasztva, vagy szegezve, hanem finom srofokkal belürül lévén oda szerkeztetve, és ennél fogva egymástól elszedettethetvén a' tisztlittást felette könnyebbítik.

Többnyire ajánlhattya ezen egész asztali edényt azon környülállás is; hogy minden darabnak hátulján tsupán két egygyes betü, ugymint a' hajdani Tulajdonos nevének eleje az az L. K. vagyon kivésve, melyeket kiemésztetni, vagy az edényeknek felső részére újabb Jegyeket vésetni lehet; ajánlásul szolgálván egyébránt az is; hogy minden darabnak ne-

hézsége a' legkissebb mértékig szinte a' hátulsó részén fel vagyon jegyezve, 's beléje metzve.

Ezen egész asztali ékességhez tartozó megvasáltt, és belső készülétekkel e' végre alkalmaztatott hat nagy Ládák a' Vevőnek ingyen fognak által engedtetni. Azok, a' kik a' kótyavetyéllésben részt venni akarnak, az e' végre kirendeltt Biztosnak kezéhez 2000 forint pengő-pénzt, vagy 6000 forintokat Váltó-Czédulákban Bánat-pénz gyanánt letenni kötelesek, melly summa a' kótyavetye, és az ebbéli Jegyző-Könyvrnek aláírása után a' Vevőnek a' fizettendő egész árba bé fog számittatni, a' más többet ígérőknek pedig azonnal vissza adattatni.

Nagyobb hátorság' okáért az első kikiáltás tsak egy Latnak pengő-pénzben számláltt árrával fog történni, ennek mennyisége pedig annyira fog határoztatni, a' mennyit a' Császári, és Királyi aranyot, és ezüstöt Béváltó Tisztség egy Latért a' nyers, és tsupán a' béolyasztásra szolgállo ezüstért kősz leszen ajánlani; erről pedig az említett Tisztségnek irott kinyilatkoztatása, azokkal, a' kik kótyavetyélni szándékoznak, közzöltetni fog. Ezen árszabástól kezdvén, fog a' kótyavetyélés garasokra, és krajtzárookra (mindenkor pengő-pénzt értvén) olly intézettel folytatlatni, hogy a' nyers értznek belső értékén fellül, a' felettébb disses, és költséges mivnek jutalma is, az Érseki hagyományak gyarapítására mentül inkább nevedjen.

Vége lévén a' Kótyavetyének, egy Császári, Királyi Pénzverő Hivatalbólí Tiszt által felmértetetik az egész ezüst a' Vevőnek jelentéében, és azon egy Latnak feligértt legnagyobb ára szerint az egész nehézségtől járandó summa meg fog határoztatni, a' melyet is a' Vevő akár egészen, akár rész szerént, vagy pengő-pénzben, vagy ennek akkori Bétsi-

Betse után (vagy is az úgy nevezett Cur-
aus szerinti) számíttandó Váltó Czédulák-
ban legfeljebb 8 napoknak elfolyása alatt
lefizetni okvetetlenül tartozik, és ennél
föggva addig az ekkép' megvásárlott ezüst-
kezéhez sem szolgálthatik.

Az elől számlált kötelezésekre hajló;
és alkalmas Vevő, a' kőtyavetye
előtt egnéhány napokkal a' Pesti Harmin-
tzad-háznál ezen ezüst készületet meg-
tekintheti; ha pedig addig is valamely
vevő szándékkal bíró, 's ne talántán ut-
han lévő Uraságoknak, vagy Kereskedők-
nek a' meg szemlélésre kedvek lenne, a'
Nagy Méltóságú Magyar Kamarának Elöl-
ülői Kantzellariájában teendő jelentés
mellett a' Fő Fizelő Hivatalban alkalma-
tosságot nyerhetnek annak megtekintésé-
re; azonban hogy szinte ezen Hivatal
egyébb tiszti foglalatosságaiiban ne aka-
dályoztathasson, a' tsupa kívántsísógnak
hely nem adattatik.

N u n t i u m

de Libris partim jam editis; quam edendis
quos

*Reverendissimus Praepositus ad B.
M. V. de Adony SS. Theologiae Do-
ctor, et in Universitate Viennensi
Emeritus Professor Pub. Ord. et De-
canus Can. Reg. Lat. Claustro-Neo-
burgensis, Daniel Tobenz* hisce pro-
mulgari curat.

- 1) Institutiones in S. Scripturam Tomuli
duo in 8vo, quorum primus est *Ope-
ru omnium*

Primus. Aller

*Secundus. Vindobonae 1814. a 12 fl.
in Schedis.*

- 2) *Paraphrasim Psalmorum ex Hebraico
adornatam. Vindobonae in 8vo. I. T.
1814. 10 fl. Schedis.*

Tertius Tomus Omnium Operum.

- 3) *Institutiones Theologiae Moralis in
III. Tom. in 8vo. Vindobonae 1817.
Constant 10 fl. in Schedis.*

Quorum primus est Oper.

omnium

Tomus *Quartus* secundus

Tomus *Quintus* Tertius

Tomus *Sextus.*

Hae Institutiones prostant etiam in
III. Tomis sine annotatione *Omnium
Operum* segregatim procurandae, aequae
10 fl. in Schedis.

*Institutiones Theologiae Moralis Cel-
sissimus Princeps Arch. Episcopus Vien-
nensis pro suo Clero cum sui usui exa-
minandorum pro Cura animarum elu-
cubratae specialiter circulari Ordinatione
destinavit, et procurandas maxime com-
mendavit.*

Edenda Opera hisce novellis notitiae
amatorum dabuntur, dum prelo subji-
cientur.

Operum horum Amatores possunt
suas Litteras sive ad Editorem Magyar
Kurir, sive ad ipsum Rdsimum Author-
rem Viennae, *in der Renngasse* Nro.
158. sive ad R. R. P. Romanum Patrum
Carmelitarum Provincialem *in der Leo-
poldstadt* Franco tamen inscribendas
dirigere.

322 forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Márcz. 6-dikén 286 $\frac{1}{2}$ — 7-dikén 286 $\frac{1}{2}$ — 9-dikén 286 — forintot